

Kompas konkurenceschopnosti pro EU

Stanovisko HK ČR

Hospodářská komora České republiky (dále jen „HK ČR“) vítá možnost vyjádřit se pro potřeby tvorby rámcové pozice České republiky ke Kompasům konkurenceschopnosti pro EU.

HK ČR kvituje, že Evropská komise spustila diskusi o změně kurzu v oblasti regulací, které dusí evropskou ekonomiku. První vlaštovkou, která naznačuje, že tlak vyvíjený antibyrokratickými iniciativami evropských průmyslových a jiných zájmových sdružení, včetně HK ČR, v rámci sedmadvacítky má svůj efekt, je Kompas konkurenceschopnosti pro EU a sdělení ke zjednodušení regulace. Jde to ale pomalu, a ne v dostatečné míře, která by přinesla skutečně zásadní snížení byrokracie a zjednodušení podnikání. Očekávali jsme skutečně zásadní a hlavně rychlé změny, které zefektivní jednotný evropský trh a výrazně sníží administrativní náklady. Předložené návrhy proto považujeme za zcela nedostatečné svým rozsahem i načasováním. Namísto reálných opatření pro přizpůsobení se změně klimatu dusí firmy zatěžující regulace. Čas a finanční prostředky věnované byrokracii by přitom mohly firmy věnovat tak potřebným a klíčovým inovacím.

Toto funkční období EU nemůže být „*business as usual*“, musí vzít v potaz realitu globální ekonomiky, dlouhodobě neřešené problémy evropského vnitřního trhu, rezignaci Evropské komise i členských států na účinné vymáhání pravidel zejména vůči konkurenci ze třetích zemí a také fyzikální zákony. Odliv výroby z EU, doprovázený ztrátou pracovních míst, neznamená celosvětové snížení emisí CO₂, ba naopak, a vede nás do hlubší závislosti na třetích zemích.

Teprve projednávání navržených opatření v Radě a Evropském parlamentu ukáže, zda členské státy a europoslanci souzní s tímto nastaveným směrem. Změna také musí nastat uvnitř samotné Evropské komise. Nelze stupňovat konkrétní kritéria v rámci prováděcích opatření nad rámec legislativních aktů, ze kterých vycházejí. Musí dojít k pochopení, že dopad přijímané legislativy je kumulativní a často jsou jednotlivé povinnosti vyplývající z aktů nekonzistentní a překrývající se. To je v rozporu s legitimním očekáváním právní jistoty. Za klíčové považujeme také zastavení nadužívání implementačních a delegovaných aktů, které často zvyšují náklady přijaté legislativy a nereflktují dopady těchto netransparentně přijímaných návrhů na evropskou konkurenceschopnost.

HK ČR požaduje:

- **Deregulaci, přehodnocení a rychlejší zjednodušení související evropské legislativy, která zhoršuje konkurenceschopnost evropských podnikatelů.**
- **Zastavení nadužívání delegovaných a implementačních aktů.**
- **Zajištění rovného prostředí pro podnikání.**
- **Vystavení stop stavu zvyšování ambic dalšími zelenými opatřeními.**
- **Odmítnutí nerealistického 90% cíle pro rok 2040.**
- **Zajištění technologické neutrality.**
- **Zjednodušení povolovacích procesů.**
- **Podporu výstavby a modernizace energetické soustavy a dopravní infrastruktury.**

- **Přijetí nezbytně nutných opatření na snížení cen energií.**
 - **Zajištění dostatečného financování pro zelenou transformaci.**
 - **Uspadnění bankám financovat rozvoj jádra a obranného průmyslu.**
 - **Propojení kapitálových trhů v EU.**
 - **Odstranění překážek na vnitřním trhu.**
 - **Zajištění přístupu k surovinám a otevírání zahraničních trhů.**
-

Níže uvádíme některé konkrétní příklady, jejichž seznam ovšem není konečný, protože na něm v rámci HK ČR intenzivně pracujeme. HK ČR proto nevylučuje, že přehled požadavků níže může být dále doplňován, zpřesňován a jinak modifikován.

REVIZE LEGISLATIVY

Konkrétně požadujeme:

- **zásadní revize RED III, ETS 2, AFIR, EUDR, GDPR, NIS2, Green Claims, CBAM, Směrnice o zadávání veřejných zakázek, nařízení stanovujícího emisní standardy CO₂ pro nová vozidla.**
- **EU ETS a Waste to Energy:** Plánované zavedení povolenek pro Waste to Energy by mělo zahrnovat stejná pravidla pro různé způsoby nakládání s odpady. Pro optimální efekt by měl být proces revize EU ETS zaveden do roku 2035 až 2038.
- **Revize EU ETS – spekulace a fixní ceny:** zamezit spekulativním praktikám na trhu s emisními povolenkami a zvážit zastropování ceny povolenek nebo posílení nástrojů na zamezení vysoké volatility cen povolenek. Postupné ukončování zdarma přidělovaných povolenek pro průmysl by mohlo mít negativní dopad, zejména pro chemický průmysl.
- **Revize RED III – biomasa a vodík:** Revize pojetí biomasy v RED III a umožnění širšího využívání cíleně pěstované biomasy. Je rovněž potřeba umožnit plnění cílů i pomocí nízkouhlíkového vodíku, nejen obnovitelného.
- **Revize EPBD:** zajištění flexibility při plnění povinností pro budování dobíjecí infrastruktury se zohledněním na vývoj elektromobility. Zásadní revizi požadavků kladených na budovy.
- **Zdanění energií a ETD:** Požadavek na odložení revize ETD (zdanění energií) a odmítnutí dalšího tlaku na ceny energií vyplývající z legislativy. Snížit zdanění elektřiny.
- **Zrychlení povolovacích lhůt ve stavebnictví a výstavbě dopravní a energetické infrastruktury.**
- **Kompas konkurenceschopnosti (1.2) doplnit** odstavec zdůrazňující nezbytnost rozvoje elektrické veřejné dopravy jako klíčového prvku dosažení klimatické neutrality. Strategie by měla zahrnovat podporu elektrické MHD (metro, tramvaje, trolejbusy s částečnou bateriovou pomocí) tak, aby se veřejná doprava stala nejefektivnějším způsobem pohybu po městech EU. Důraz by měl být kladen na uhlíkovou neutralitu městských dopravních systémů při zachování konkurenceschopnosti vůči individuální dopravě.
- **Zrušit/významně revidovat nařízení PPWR o obalech a obalových odpadech (EU 2025/40)** – vytváří byrokratickou zátěž, nesplnitelné cíle a zdražuje zboží.

- **Zrušit/významně revidovat nařízení o recyklovaných plastech pro potraviny (EU 2022/1616)** – nesmyslné požadavky na recyklaci plastů u potravin, zatímco u jiných produktů zůstávají obaly z virgin materiálů.
- **Zrušit/významně revidovat prováděcí rozhodnutí EK 2021/1752** – neodpovídá odborné realitě, nelogicky omezuje započítávání recyklovaných PET lahví.

DOSTUPNÉ CENY ENERGIÍ

Konkrétně požadujeme:

- Snížení nákladů na energie a zajistit dostupnost energie za konkurenceschopné ceny.
- EU musí řešit neefektivnost síťových tarifů, křížové dotace a harmonizaci zdanění, včetně snížení daní na elektřinu.
- Zavést opatření potřebná k usnadnění uzavírání PPAs.

ROLE JÁDRA

Konkrétně požadujeme:

- Je třeba prosazovat jádro na EU úrovni jako stabilní, nízkoemisní a udržitelný zdroj energie a v rámci legislativních i nelegislativních dokumentů vytvořit podmínky, které povedou k rozvoji jaderné energetiky v EU, a to nejen SMR, ale i výstavbě a prodloužení životnosti velkých jaderných bloků.

FINANCOVÁNÍ DEKARBONIZACE

Konkrétně požadujeme:

- **Taxonomie**
 - Přesun jádra z kategorie přechodných technologií mezi udržitelné technologie (minimálně prodloužení termínu přechodnosti v delegovaném aktu o alespoň 20 let).
 - Výrazné prodloužení i termínů přechodnosti u delegovaného aktu pro zemní plyn, do kterých je zemní plyn kvalifikován jako taxonomicky uznatelný (stavební povolení do konce 2030), a termínu povinného přechodu na 100% spalování udržitelných a obnovitelných plynů (konec roku 2035).
 - IoT by měl být uznán jako důležitý nástroj zelené transformace a zohledněn v taxonomii.
 - U stavebních projektů financovaných z veřejných zdrojů je důležité zajistit, že technická kritéria taxonomie budou splnitelná.
 - Zrušení požadavku na národní hlubinná úložiště pro jaderný odpad do roku 2050.
- **Integrace kapitálových trhů**
 - Integraci vnímáme jako jeden z předpokladů efektivního přístupu firem k finančním zdrojům nezbytným pro investice do změn zajišťujících konkurenceschopnost evropské ekonomiky jako celku.
- **Veřejná podpora pro strategické oblasti**

- Zamezit diskriminaci jaderné energie v nastavení fondů EU (např. Fond spravedlivé transformace) a vytvořit tlak na EIB k podpoře jaderných projektů.
- **Unie úspor a investic**
 - V oblasti financování je důležité, aby Unie úspor a investic vedla k **efektivnější mobilizaci soukromého kapitálu, a aby byl rozpočet EU zaměřen na podporu konkurenceschopnosti a inovací.**

PŘÍSTUP K SUROVINÁM

Konkrétně požadujeme:

- **Posílení pozic EU na zahraničních trzích**
 - Posílit pozice EU na zahraničních trzích a zajistit přístup ke strategickým surovinám, jako jsou plyn, ropa a vzácné kovy.
- **Obchodní a investiční dohody**
 - Rozšíření sítě obchodních dohod a zrychlení vyjednávacích procesů, které jsou často příliš zdlouhavé.
- **Nutnost přehodnocení strategie EU vzhledem ke změnám v USA**
 - Po nástupu prezidenta Trumpa bude třeba přizpůsobit politiku EU a jednat operativně. Česká republika, resp. EU jako celek musí důsledně hájit své ekonomické zájmy.
- **Ochrana trhu a cla**
 - Celní politiku je třeba vnímat v kontextu primárního obecného zájmu na odbourávání obchodních bariér, a pokud jde o ochranu trhu, jako nástroj k omezení dumpingových a subvencovaných cen dovozu.
- **Koncept Waste to Energy**
 - Rozšířit koncept Waste to Energy na zpracování kovů a využívání odpadu jako náhrady přírodních písků, štěrků a kameniva.
- **Využití biomasy v lokální energetice**
 - Zaměřit se na využívání energetického potenciálu zbytkové biomasy na lokální úrovni.
- **Kritéria udržitelnosti pro obnovitelná paliva nebiologického původu (RFNBOs)**
 - Rozšířit možnosti prokázání udržitelnosti těchto paliv (především vodíku) i na paliva pocházející z ostatních zdrojů (např. chemická výroba, výroba elektřiny z jaderných elektráren v případě záporných cen).
- **Církulární ekonomika a recyklace**
 - Podpořit poptávku po recyklovaných produktech a aktualizovat pojetí recyklace na základě dopadových studií. Zároveň je třeba podpořit a rozšířit koncept „reusingu“ a jiné způsoby využívání odpadu než pouze tradiční recyklaci.

- Zvýšená poptávka po recyklovaných materiálech vyžaduje chemickou recyklaci, která je energeticky náročná. EU musí vyhodnotit dopady již schválené legislativy, aby se předešlo závislosti na třetích zemích.
- **Regulace plastových výrobků a dopadová studie** na úrovni jednotlivých členských států.
- **Přehodnotit regulaci produkce plastových výrobků** a provést dopadovou studii pro její efektivitu.

SEKTOROVÁ OPATŘENÍ

Konkrétně požadujeme:

Ocelářský průmysl

- Ochrana energeticky náročných odvětví.
- Ocelářství, metalurgie a chemický průmysl jsou značně zranitelné v rámci zelené transformace. Akční plány pro tato odvětví musí reflektovat reálné investiční potřeby. Konkrétní opatření pro ocel a chemii budou klíčová pro budoucnost evropského průmyslu.

Automotive:

- **Euro 7:** Automobilový průmysl potřebuje dlouhodobou jistotu, proto je klíčové dokončit sekundární legislativu podle harmonogramu a zabránit dalšímu zpříšňování požadavků.
- **Utility Factor pro PHEV:** Je nutná revize metodiky, aby se zabránilo neodůvodněnému zpříšňování a narušení trhu PHEV vozidel.
- **CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism):** Rozšíření CBAM na další sektory musí být podloženo dopadovou studií, aby se zabránilo negativním dopadům na vývoz a zvýšené administrativní zátěži.
- **Revize nařízení stanovující emisní standardy CO₂ pro nová vozidla**

Doprava

- **Nelogičnost váhových omezení:** Rozdílné limity pro jednotlivá vozidla a soupravy vedou ke zbytečnému zvýšení nákladů a emisí. Např. zrušení váhové výjimky pro přepravu dřeva v ČR zvýšilo náklady o 15 % a emise na přepravenou tunu.
- Význam logistických a dopravních nákladů pro konkurenceschopnost.
- Důraz na **rozvoj elektrické veřejné dopravy** jako klíčového prvku dosažení klimatické neutrality.

Zemědělství a potravinářství

- **Důraz na zlepšování konkurenceschopnosti:** cílem opatření v zemědělsko-potravinářském řetězci musí být zlepšení konkurenceschopnosti tak, aby byl minimalizován nárůst cen.
- **Nepřenášení vymáhání pravidel na podnikatelské subjekty:** za vymáhání pravidel musí odpovídat příslušné kontrolní orgány a tato povinnost nemá být přenášena na další firmy v dodavatelském řetězci.

Podmínky pro výrobu a inovace v EU – obecně zefektivnit a optimalizovat.

Digitalizace a telekomunikace

- **Propojení telekomunikačních trhů**, aby nejen operátoři dosáhli potřebné velikosti a byly schopni využívat úspor z rozsahu. Klíčové jsou tyto kroky:
 - Posuzování hospodářské soutěže musí být zaměřeno na dlouhodobý horizont, musí zahrnovat zlepšení kvality infrastruktury. Sjednocení politiky hospodářské soutěže zabrání operátorům bez evropského měřítka využívat regulační rozdíly ve svůj prospěch (tzv. forum shopping).
 - Pro usnadnění poskytování přeshraničních digitálních služeb, zejména v oblasti B2B, je jedním z možných řešení nový režim EU pro „passporting“ podnikových služeb, který by umožnil jednotné uznávání obchodních řešení napříč členskými státy.
 - Harmonizace podmínek využívání rádiových kmitočtů jako akcelerační investic.
 - Usnadnění přeshraničních investic do infrastruktury a využití úspor z rozsahu u velkých projektů, jako jsou transevropské dopravní, energetické a digitální sítě.
 - Regulace služeb spravedlivým a rovnoměrným způsobem na základě nabízených služeb, vyrovnáním podmínek v digitálním ekosystému a zaručením rovnocenné ochrany koncových uživatelů bez ohledu na to, zda je poskytovatelem služeb telekomunikační operátor nebo technologická společnost. Ochrana infrastruktury a bezpečnost jsou prioritou.
- **Zajištění kybernetické a fyzické bezpečnosti sítí**. Bezpečnostní požadavky musí být založeny na hodnocení rizik, být přiměřené, vertikálně harmonizované technicky proveditelné a implementovány v konzultaci se zástupci sektorů.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Konkrétně požadujeme:

- **Veřejné zakázky a protekcionismus**
 - Upřednostňování evropských firem ve veřejných zakázkách může vést k vyšším investičním nákladům.
 - Vyloučení sektoru energetiky (konkrétně relevantních činností přenosu elektřiny, výroby a distribuce elektřiny, výroby a distribuce tepla) z působnosti zadávací směrnice (2024/25/EU).

INTEROPERABILITA

Konkrétně požadujeme:

- **Rozšíření digitálních nástrojů pro zjednodušení registrace**
 - Zavedení jednotného systému (např. single VAT ID) může narážet na technické a právní rozdíly mezi členskými státy.
 - Otázka interoperability nových digitálních řešení se stávajícími systémy v členských zemích.